

MARMARA ENERJİ FORUMU

MARMARA ENERJİ FORUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına düzenlenen ve sekreteryası Elektrik Mühendisleri Odası tarafından yürütülen TMMOB VI. ENERJİ SEMPOZYUMU, 22-24 Ekim 2007 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 12 yıllık geçmişi olan bu sempozyumlar; ülkemizdeki dayatmaları sorgulayan, eleştiren ve doğru enerji politikalarının üretilmesine katkı sağlayan içerik ve yapısıyla, önemini her geçen gün daha da artırmaktadır.

VI. Enerji Sempozyumu'na temel olması ve katkı sağlaması amacıyla, EMO' nun bölgesel Enerji Forumları düzenlenmesi kararı doğrultusunda; EMO Bursa, İstanbul ve Kocaeli Şubeleri tarafından **Marmara Enerji Forum'** u düzenlenmiştir.

7-8 Eylül 2007 tarihinde İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryum'unda gerçekleştirilen forumda; Prof.Dr.Tolga YARMAN'ın sunduğu açılış bildirisi sonrasında 3 oturum ve 2 panel düzenlenmiştir.

“ENERJİ KAYNAKLARININ BÖLGESEL İNCELENMESİ” başlığı altındaki birinci oturumda;

- Birincil enerji kaynaklarının durumu ve rezerv miktarları,
- Rezervlerden yararlanılabilirlik oranı ve gerekçeleri,
- Bölgede elektrik enerjisi üretimi,
- Enerjide kaynaklar incelenmiştir.

İkinci oturum, **“ENERJİDE İLETİM ve DAĞITIMIN BÖLGESEL İNCELENMESİ”** başlığı altında yapılmış;

- Bölgede elektrik enerjisi iletim-dağıtım ve tüketimi,
- Enerjide arz güvenliği,
- Enerji Sektörünün yapısı alt başlıklar olarak değerlendirilmiştir.

Üçüncü oturumda, **“ENERJİDE VERİMLİLİK, KALİTE ve TÜKETİCİ HAKLARI”** başlığı altında;

- Enerji kullanımı ve Verimlilik,
- Elektrik şebekesi işletmeciliği,
- Enerji kullanımında tüketiciyi bilinçlendirme,
- Bölgede enerji verimliliği ve enerji tasarrufu çalışmaları hakkında sektörel bilgilendirme,
- Enerji Verimliliği Kanunu ele alınmıştır.

Birinci Panelde, **“ENERJİ SEKTÖRÜNDE DIŞA BAĞIMLILIK”**,

İkinci Panelde ise, **“KÜRESEL ISINMA ve ENERJİ POLİTİKALARI”** konuları ilgili kamu kurum ve kuruluşların yetkilileri ve konunun uzmanlarının katılımları ile masaya yatırılmıştır.

MARMARA BÖLGESİNE GENEL BAKIŞ

2000 yılı nüfus sayımına göre Marmara Bölgesindeki yıllık nüfus artış hızı binde 26.6' dır. Kilometrekareye düşen insan sayısı ise 250' dir. Bu bölge; ülkemizdeki toplam sanayi gelirinin 1/3'ünü, ulaşım ve ticaret gelirinin 1/4'ünü karşılamaktadır. Milli gelire katkısı ise, toplam gelirin 1/5'ini geçmektedir. Rakamlardan da anlaşılacağı gibi; bölgedeki enerji planlaması ve yatırımları, bölgenin ülke ekonomisindeki yeri, nüfusu ve nüfus artış hızı, sanayi yatırımları ve sanayi bölgelerinin gelişimi göz önüne alındığında enerji açısından büyük taleplerin olduğu bir gerçektir.

Buna rağmen, bölgemizdeki üretim, iletim ve tüketimin kamusal bir yarar sağladığını; sağlıklı bir alt yapının oluşturulduğunu; enerjinin güvenilir, ucuz ve temiz olarak sağlandığını söylemek mümkün değildir.

"Başının Çaresine Bak", "Kendi Enerjini Kendin Üret", vb. mesaj ve teşvikler bölgemizde etkili olmuş; doğalgaz santralleri ve otoprodüktörler yaygın bir şekilde üretimde yer almıştır. TEİAŞ raporlarına göre, bölgemizdeki 54 santralin 33'ü otoprodüktör santrali, 15'i Serbest Üretim Santrali, 3'ü Yap-İşlet-Devret santrali ve diğer 3'ü de EÜAŞ santralidir.

Üretimdeki bu çok başlılık dağıtımda da kendini göstermekte; 5 dağıtım şirketi bölgemizde faaliyette bulunmaktadır. Özelleştirme gündeminde olan bu şirketler gerekli yatırımları yapamadıkları gibi, mevcut sisteminde bakım ve onarımlarını yeterince yapamamaktadır. BEDAŞ rakamlarına göre, 1997'de 2519 olan personel sayısı, 2006 yılında 1864'e düşmüştür. Oysa, aynı dönemde abone sayısının %40 arttığı düşünülürse verilen hizmetin kalitesizleştiğini söylemek mümkündür. Bunun yanında, personel kalitesinin düştüğünü, hizmetin sadece karı düşünen özel şirketlere devredildiğini göz önünde de bulundurmamak gerekir.

TEDAŞ verilerine göre Marmara Bölgesinin;

- Abone sayısı Türkiye toplamının % 34'üdür.
- Kişi başına elektrik tüketimi, Türkiye ortalamalarının üzerindedir.
- Toplam elektrik enerjisi tüketimi, Türkiye toplamının % 36'ıdır.
- Kayıp-kaçak oranı %15 ile Türkiye ortalamasının altındadır. Ancak kWh bazında oldukça yüksektir.
- Enerji sektörümüzde hızlı bir talep artışı söz konusudur. (Önümüzdeki 20 yıllık dönemde; Dünya enerji talebinde artış: yıllık ortalama % 2 iken Türkiye enerji talebinde artış: yıllık ortalama % 6-8' dir.)

Artan talep ve yerli kaynaklarımızın yetersizliği nedeniyle, ithal kaynaklara bağımlılık önümüzdeki dönemde de sürecektir. Artan talep, enerji sektörünün tüm alanlarında yüksek yatırım ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla arz güvenliğine yönelik temel strateji, dışa bağımlılığın azaltılması olmalıdır.

MARMARA BÖLGESİNDEKİ ELEKTRİK ÜRETİM ve TÜKETİMİ

Türkiye elektrik iletim sistemi, yüksek gerilim seviyesi olarak bilinen 66 kV, 154 kV ve 400 kV şebekeden oluşan tümleşik bir sistemdir. Bu nedenle iletim sisteminin bölgesel veya il bazında sınırlarını belirlemek mümkün değildir. Ancak il sınırları içindeki trafo kapasiteleri, bu iller için elektrik potansiyeli hakkında bir fikir verebilir. Yine de tümleşik elektrik sistemi gereği il içinde bulunan bir trafo il sınırları dışındaki başka bir trafo merkezine irtibatlı olabilmekte, ayrıca il içerisindeki bir üretim tesisi aynı il içinde veya başka bir il sınırları içinde bir trafoya bağlanmış olabilmektedir.

İstanbul İli Anadolu Yakası'nda halen mevcut bulunan 400 kV gerilim seviyesindeki trafoların toplam kapasitesi 2250 MVA; 154 kV gerilim seviyesindeki trafoların toplam kapasitesi 3469,25 MVA' dır.

İstanbul İli Avrupa Yakası ve Trakya bölgesinde bulunan 400 kV'lık trafoların kapasitesi 5355 MVA dır. 154 kV'lık trafo kapasitesi ise 8420 MVA dır.

Kocaeli'nde 400 kV gerilim seviyesindeki trafoların toplam kapasitesi 702 MVA, 154 kV gerilim seviyesindeki trafoların toplam kapasitesi 1775 MVA'dır.

Bursa'da 400 kV gerilim seviyesindeki trafoların toplam kapasitesi 900 MVA, 154 kV gerilim seviyesindeki trafoların toplam kapasitesi 2860 MVA düzeyindedir.

ÜRETİM

İstanbul (Anadolu Yakası) il sınırları içinde toplam 2 santral bulunmaktadır. İstanbul (Anadolu Yakası) il sınırları içinde yer alan santrallerin toplam üretim kapasitesi 25,1 MW olup, bu kapasitenin tamamı doğal gaz kaynağına bağlıdır.

KAYNAK	SANTRAL	KURULU GÜÇ (MW)	KAYNAK TOPLAMI (MW)	KAYNAK DAĞILIMI (%)
DOĞAL GAZ	BERK ENERJİ	23,1	25,1	100
DOĞAL GAZ	SİMKO SİEMENS	2,0		

Dolayısıyla İstanbul'un elektrik ihtiyacının neredeyse tamamının 400 kV sistemden oto trafolar üzerinden sağlandığı ortaya çıkmaktadır.

İstanbul (Avrupa Yakası) ve Trakya bölgesinde 5055 MW'lık kurulu güç bulunmaktadır. Toplam 5055 MW kurulu gücün yaklaşık %90 ı doğalgaz kaynaklı, geri kalan %10'un çoğunluğu fuel oil olmak üzere kalanı mazot, LPG, nafta ve rüzgardan oluşmaktadır. Bölgemizdeki 3 adet toplam 17,25 MW kurulu gücündeki rüzgar santralinin bölgemiz kurulu gücüne oranı ise %0,3 (16 MW) tür.

	Adet	Kurulu güç (MW)
EÜAŞ Santralleri	3	3180
Yap İşlet Devret Sant.	3	1190
Serbest Üretim Sant.	15	462
Otoproduktörler	33	222
Toplam	54	5055

Türkiye kurulu gücünün yaklaşık 1/8 i Trakya bölgesindedir. Kaynakların çoğunluğu İstanbul il sınırlarında iken, otoproduktörler ise en çok Kırklareli il sınırları içerisinde.

Kocaeli ilinde toplam 25 santral bulunmaktadır ve bu santrallerin toplam üretim kapasitesi 1083 MW olup bu kapasitenin büyük çoğunluğu doğal gaz kaynağına bağlıdır.

KAYNAK	SANTRALLAR	KURULU GÜÇ (MW)	KAYNAK TOPLAMI (MW)	KAYNAK DAĞILIMI (%)
DOĞALGAZ	ARÇELİK (Çayırova)	8,5	848,468	78,29
	CAM-İS ELEKTRİK (C.Ova)	12		
	ÇELİK HALAT (KÖSEKÖY)	2,408		
	COGNIS HENKEL	1		
	ÇOLAKOĞLU	123,4		
	ENERJİ-SA (KÖSEKÖY)	120		
	GOODYEAR (İZMİT)	4,2		
	HAYAT KİMYA (BİNGÖ)	5,2		
	HAYAT KAĞIT	15		
	İGSAS	8,8		
	KARTONSAN (İZMİT)	19,02		
	KASTAMONU ENTEGRE	9,7		
	KORUMA KLOR	9,6		
	NUH CİMENTO	38		
	OVA ELEKTRİK AŞ.	258,4		
	NUH ENERJİ	60		
	PAKMAYA (KÖSEKÖY)	6,896		
	SARKUYSAN	7,69		
	SEKA İZMİT	18		
	TEZCAN GALVANİZ	3,5		
KÖMÜR	ENTEK (KÖSEKÖY)	107,78	185	17,07
	YILDIZ SUNTA	5,2		
FUEL OİL	YILDIZ ENTEGRE	6,184	45	4,15
	ÇOLAKOĞLU	185		
ÇÖP	TÜPRAŞ İZMİT RAFİNERİ	45	5,2	0,48
	İZAYDAS (İZMİT ÇÖP)	5,2		
TOPLAM		1083,658	1083,658	100

Benzer durum Bursa için de geçerlidir. Bursa'da yer alan santrallerin toplam üretim kapasitesi 2398 MW olup bu kapasitenin büyük çoğunluğu doğal gaz kaynaklıdır. Bursa ilinde bulunan üretim tesislerinin listesi ile bu tesislerin kurulu güçleri ve kaynakların kurulu güç içindeki payları aşağıdaki gibidir.

KAYNAK	SANTRAL	KURULU GÜÇ (MW)	KAYNAK TOPLAMI (MW)	KAYNAK DAĞILIMI (%)
DOĞAL GAZ	AKBAŞLAR	12,555	2186,15	91,16
	AKENERJİ (Gürsu)	15,6		
	AKENERJİ (Orhangazi)	5,2		
	BİS ENERJİ	319		
	BOSEN	138		
	ENTEK (Bursa)	135,132		
	YILFERD GÜBRE	8		
	KÜÇÜKÇALIK (İnegöl)	8		
	ÖZAKIM (ÖZDİLEK)	7		
	SÖNMEZ FLAMEND	4,12		
	STARWOOD	11,54		
	ZORLU ENERJİ (BURSA)	90		
	BURSA D.G	1432		
KÖMÜR	ORHANELİ	210	210,00	8,76
HES	İNEGÖL CERRAH	0,34	0,66	0,03
	İZNİK DEREKÖY	0,32		
ÇÖP (METAN)	AKSA (BURSA)	1,39	1,39	0,06
TOPLAM		2398,20	2398,20	100

TÜKETİM

Elektrik enerjisinde toplam tüketimle beraber puant talep değeri de önemli bir göstergedir. İstanbul, Trakya, Kocaeli ve Bursa puant talebinin son dört yıllık değerlerine bakıldığında, Türkiye ve Kuzey Batı Anadolu bölgesi puantlarının artışlarına uyumlu ve bir miktar da üzerinde bir artış olduğu görülmektedir.

2003 yılından 2006 yılına kadar Türkiye, Kuzey Batı Anadolu Bölgesi, İstanbul, Trakya, Kocaeli ve Bursa illeri yıllık puant talep değerlerindeki artış oranları şu şekildedir. 2003 yılından 2006 yılına kadar yıllık ani puant Türkiye'de %27, Batı Anadolu Bölgesi'nde %26 artarken, İstanbul'da (Anadolu Yakası) %30, İstanbul (Avrupa Yakası) ve Trakya bölgesinde %18-20; Kocaeli'nde %31, Bursa'da %28 olarak gerçekleşmiştir.

İstanbul, Trakya, Kocaeli ve Bursa illeri puant değerleri ile Kuzey Batı Anadolu Bölgesi puant değeri, Türkiye toplam puant değeri ile genellikle paralellik göstermekte olup her üç puant değeri de 2003 yılından 2006 yılına kadar Aralık ayında (istisnalar hariç) gerçekleşmiştir. 2003-2006 yılları arasındaki aylık en yüksek tüketim değerleri de Türkiye genelinde olduğu gibi Aralık ayında gerçekleşmiştir.

Elektrik enerjisinin kullanılmasında verimliliğin göstergelerinden birisi de belirli bir dönem içinde tüketilen en yüksek anlık güç ile en düşük anlık güç arasındaki farktır. Bu fark için genel kabul görmüş sabit bir değer olmamakla birlikte, farkın küçük olması elektrik enerjisinin daha yoğun ve verimli kullanıldığını göstermektedir.

Bilindiği üzere elektrik enerjisi tüketimi sürekli olarak aynı seviyede değildir. Tüketim ihtiyaca göre şekillendiği için gün içinde saatler arasında önemli miktarda tüketim miktarında değişimler görülebilmektedir. Elektrik enerjisi kullanma ihtiyacı mevsimlere göre de değişmekte, dolayısıyla mevsimler arasında da elektrik kullanma miktarlarında belirgin değişiklikler olmaktadır. Belirlenen bir dönem içinde kullanılan toplam elektrik enerjisi miktarının aynı dönem içindeki anlık en yüksek tüketime oranı **Yük Faktörü** olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, Yük Faktörü, tüketim eğrisinin altında kalan alanın en yüksek anlık tüketim seviyesindeki toplam alana oranıdır.

2006 yılında İstanbul (Anadolu Yakası) ilinde anlık en yüksek güç 1623 MW ve anlık en düşük güç 486 MW, toplam yıllık elektrik tüketimi 8.694.758 MWh olarak ölçülmüştür. Görüleceği gibi, en düşük gücün en yüksek güce oranı %29,9 ve bu değerlere göre İstanbul (Anadolu Yakası) ilinin 2006 yılı Yük Faktörü %61,2'dir.

Her ayın kendi içindeki en düşük ve en yüksek anlık güç değerleri ile aylık toplam güce göre hesaplanan Aylık Yük Faktörü değerleri de aşağıda gösterilmektedir.

İstanbul (Anadolu Yakası) ili için 2006 yılı aylara göre yük faktörü değerleri %70-%80 arasında iken yıllık yük faktörü %61 seviyesindedir. Yük faktörünün mümkün olduğunca büyük olması elektrik tüketiminin saatlere göre çok büyük değişiklik göstermemesi anlamına gelmektedir ki bu da elektrik enerjisi kullanımında verimliliğin bir ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Yıllık yük faktörünün aylara göre yük faktörü değerlerinden düşük olması elektrik tüketim değerlerinin mevsimler arasında büyük farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır.

MAKSİMUM YÜK (MW)	MİNİMUM YÜK (MW)	MİNİMUM / MAKSİMUM	TÜKETİM (MWh)		YÜK FAKTÖRÜ (%)
OCAK	1.447	569	39,3	738.367,190	68,6
ŞUBAT	1.437	639	44,5	722.997,444	74,9
MART	1.358	628	46,2	758.868,411	75,1
NİSAN	1.253	579	46,2	681.566,789	75,5
MAYIS	1.265	569	45,0	695.587,524	73,9
HAZİRAN	1.328	590	44,4	683.643,330	71,5
TEMMUZ	1.275	620	48,6	692.324,940	73,0
AĞUSTOS	1.343	604	45,0	739.466,010	74,0
EYLÜL	1.249	633	50,7	680.358,160	75,7
EKİM	1.383	486	35,1	695.779,840	67,6
KASIM	1.512	964	63,8	774.025,910	71,1
ARALIK	1.623	819	50,5	831.772,800	68,9

İstanbul (Anadolu Yakası) ili 2006 yılı aylara göre elektrik tüketimi ve kullanımına ilişkin değerler.

İstanbul Avrupa yakası dahil, Trakya bölgesindeki anlık en yüksek güç 5145 MW ve anlık en düşük güç 1313 MW'tır. Yıllık elektrik tüketimi 28.845.778 MWh değerindedir. Bu bölgenin yük faktörü de %74,8 dir.

	Maksimum Yük(MW)	Minimum Yük(MW)	MİN/MAX	TÜKETİM (MWh)	YÜK FAKTÖRÜ (%)
Ocak	4510	1466	32,5	2.315.074	68
Şubat	4529	2113	46,6	2.327.905	76
Mart	4463	2080	46,6	2.547.025	76
Nisan	3659	1887	51,5	2.367.911	89
Mayıs	4052	1817	44,8	2.348.606	77
Haziran	4246	1907	44,9	2.325.022	76
Temmuz	4208	2203	52,3	2.365.170	75
Ağustos	4433	2101	47,3	2.488.215	75
Eylül	4226	1884	44,5	2.316.750	76
Ekim	4470	1313	29,3	2.257.059	67
Kasım	4749	3157	66,47	2.500.605	73
Aralık	5145	2134	41,47	2.686.436	70

Trakya Bölgesi 2006 Yılı Aylara Göre Elektrik Tüketimi

2006 yılında Kocaeli ilinde anlık en yüksek güç 1433 MW ve anlık en düşük güç 551 MW, toplam yıllık elektrik tüketimi 8.911.310 MWh olarak ölçülmüştür. En düşük yükün en yüksek yüke oranı %38,45 ve bu değerlere göre Kocaeli ilinin 2006 yılı Yük Faktörü %70,98'dir.

Her ayın kendi içindeki en düşük ve en yüksek anlık güç değerleri ile aylık toplam güce göre hesaplanan Aylık Yük Faktörü değerleri aşağıda gösterilmektedir. Kocaeli ili için 2006 yılı aylara göre yük faktörü değerleri %70-%84 arasında ve yıllık yük faktörü %71 seviyesindedir.

MAKSİMUM YÜK (MW)	MİNİMUM YÜK	MİNİMUM / MAKSİMUM	TÜKETİM (MWh)	YÜK FAKTÖRÜ (%)
OCAK	1.273	551	43,28	671.968.280 71
ŞUBAT	1.267	960	75,76	691.097.954 81
MART	1.220	828	67,86	757.447.440 83,44
NİSAN	1.257	856	68	741.706.410 81,9
MAYIS	1.255	804	64	759.721.391 81,36
HAZİRAN	1.290	889	68,9	743.018.078 80
TEMMUZ	1.281	909	70,96	750.525.300 78,74
AĞUSTOS	1.305	959	73,48	769.044.584 79,2
EYLÜL	1.290	992	76,89	740.356.761 79,71
EKİM	1.288	817	63,43	729.017.393 76,07
KASIM	1.352	1.060	78,4	766.066.519 78,69
ARALIK	1.433	763	53,24	791.339.969 74,22

Kocaeli ili 2006 yılı aylara göre elektrik tüketimi ve kullanımına ilişkin değerler

2006 yılında Bursa ilinde anlık en yüksek güç 1348 MW ve anlık en düşük güç 346,7 MW, toplam yıllık elektrik tüketimi 8.443.508 MWh olarak ölçülmüştür. En düşük yükün en yüksek yüke oranı %23,44 ve bu değerlere göre Bursa ilinin 2006 yılı Yük Faktörü %71,5'tir.

Her ayın kendi içindeki en düşük ve en yüksek anlık güç değerleri ile aylık toplam güce göre hesaplanan Aylık Yük Faktörü değerleri aşağıda gösterilmektedir. Bursa ili için 2006 yılı aylara göre yük faktörü değerleri %62-%82 arasında iken yıllık yük faktörü %77 seviyesindedir.

MAKSİMUM YÜK (MW)	MİNİMUM YÜK (MW)		MİNİMUM / MAKSİMUM	TÜKETİM (MWh)	YÜK FAKTÖRÜ (%)
OCAK	1.247	316	25,34	583.734	62,92
ŞUBAT	1.231	739	60,03	643.530	69,36
MART	1.198	650	54,26	727.875	78,45
NİSAN	1.076	769	71,47	675.351	72,79
MAYIS	1.183	643	54,35	718.079	77,40
HAZİRAN	1.216	724	59,54	692.282	79,07
TEMMUZ	1.190	727	61,09	726.658	78,32
AĞUSTOS	1.316	789	59,95	765.888	82,55
EYLÜL	1.272	727	57,15	735.821	79,31
EKİM	1.180	372	31,53	684.143	73,74
KASIM	1.297	968	74,63	734.410	79,16
ARALIK	1.348	508	37,69	755.737	81,46

Bursa ili 2006 yılı aylara göre elektrik tüketimi ve kullanımına ilişkin değerler

ÜRETİM-TÜKETİM DENGESİ

İstanbul (Anadolu Yakası) ilinde elektrik enerjisi üretim tesislerinin toplam kurulu kapasitesinin 25,1 MW olduğunu belirtmiştik. Üretim kapasitesinin çok düşük olması sebebiyle İstanbul için sadece tüketimden bahsedilebilir.

Tüm Trakya Bölgesinin (İstanbul Avrupa Yakası dahil) elektrik enerjisi üretim tesislerinin toplam kurulu kapasitesinin 5055 MW olduğunu belirtmiştik. 2006 yılında Trakya Bölgesinde içinde toplam 23,1 Milyar kWh üretim yapılmışken 28,8 Milyar kWh tüketim gerçekleşmiştir. 2006 yılında en yüksek tüketim Aralık ayında, en düşük tüketim ise Ekim ayında gerçekleşmiştir. Bu tüketim özelliği Türkiye toplam tüketimi ile paralellik göstermektedir.

Kocaeli ilinde ise, kurulu gücün ortalama üretim kapasitesi yıllık 9,48 Milyar kWh, aylık 0,80 Milyar kWh ve günlük 32,9 Milyon kWh dolayındadır. Üretim tesislerinin işletme koşullarına göre bu değerler mevsimsel olarak bir miktar azalabilmekte veya artabilmektedir. 2006 yılında Kocaeli ili sınırları içinde toplam 7 Milyar kWh üretim yapılmışken 9 Milyar kWh tüketim gerçekleşmiştir.

Bursa ilinde elektrik enerjisi üretim tesislerinin toplam kurulu kapasitesi 2398 MW ve bu kapasitenin karşılığı olan üretim yıllık 21 Milyar kWh, aylık 1,75 Milyar kWh ve günlük 58 Milyon kWh dolayındadır. 2006 yılında Bursa ili sınırları içinde toplam 10,5 Milyar kWh üretim yapılmışken 8,5 Milyar kWh tüketim gerçekleşmiştir.

2006 YILI KİŞİ BAŞINA ELEKTRİK TÜKETİMİ			
TÜKETİM (milyon kW-h)	NÜFUS (2000 Sayımına Göre)	Kişi Başına Düşen Elektrik Tüketimi (kW-h / yıl)	
TÜRKİYE	174.600	67.803.927	2.575
İSTANBUL (And. Yak)	8.691	3.477.142	2.499
KOCAELİ	8.911	1.206.085	7.388
BURSA	8.444	2.125.140	3.973
SAKARYA	1.759	756.168	2.326
ESKİŞEHİR	1.639	706.009	2.322
BİLECİK	1.199	194.326	6.170
BOLU	700	270.654	2.586
KÜTAHYA	894	656.903	1.361

BÖLGENİN ENERJİ KAYNAKLARI ACISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOĞALGAZ:

Marmara Bölgesinde doğal gazın çıkartılması için yapılan çalışmalar ve açılan kuyular ile BOTAŞ'ın bölgedeki doğalgaz depolama çalışmaları olumlu çabalaradır.

Ancak, bütün Marmara Bölgesine konutların ısınmasında, elektrik üretiminde, sanayi ve imalat sektöründe, bu denli dış kaynaklı doğalgaza bağımlı kılınması son derece tehlikeli ve tedbir alınması gereken bir durumdur.

LİNYİT ve KÖMÜR:

Dünyada birincil enerji arzının kaynaklara dağılımında son yıllarda % 34.4 ile petrol ilk sırada yer almaktadır. Daha sonra % 24.4 ile kömür ve % 21.2 ile doğalgaz gelmektedir. İleriye yönelik yapılan tahminlerde kömürün enerji teminindeki payının fazla değişmeyeceği ön görülmektedir.

Kömür, diğer birincil enerji kaynakları ile karşılaştırıldığında tartışmasız çok fazla olan rezerv ömrü ve yeryüzündeki geniş dağılımı nedeniyle özellikle 2030 yılından sonra çok daha büyük önem kazanacaktır. 2004 yılı sonu itibarıyla dünya toplam kanıtlanmış kömür rezervi 909 milyar ton olup günümüzdeki üretim düzeyi dikkate alındığında, kömür rezervlerinin ömrü 200 yıl olarak hesaplanmaktadır. Bu süre petrol için 40 yıl, doğalgaz için 67 yıl olarak verilmektedir.

Dünya kömür üretiminin yaklaşık % 69 u elektrik enerjisi üretimi amacıyla yapılmakta olup oranın 2030 yılında % 79 düzeyine yükseleceği hesaplanmaktadır. Dünyada elektrik üretiminde kullanılan enerji kaynakları içerisinde ilk sırayı % 40.1 ile kömür almaktadır.

Kömürü % 19.4 ile doğalgaz, % 15.9 ile hidrolik, %15.8 ile nükleer, % 6.9 ile petrol ve % 1.9 ile diğer kaynaklar izlemektedir.

Türkiye' de ise 2005 yılında elektrik enerjisi üretiminin kaynaklara göre dağılımda ilk sırayı % 43.5 ile doğalgaz almıştır. Bunu % 25.6 ile hidrolik, % 19.3 ile yerli kömür, % 6.2 ile ithal kömür ve % 5.4 ile diğer kaynaklar izlemiştir. Ülkemizde yaklaşık 1.3 milyar ton taşkömürü ve yeni bulunan rezervler ile 9 milyar ton civarında linyit bulunmaktadır. Bu miktar, devam eden çalışmalar ile 10 milyar tonu geçecektir.

Ülkemizdeki linyit rezervinin yaklaşık %5'i (0,38 10⁸ ton) bölgemizde bulunmaktadır. Özellikle Trakya bölgesinde bulunan bu rezervlerin ısı değeri de ülkemizdeki ortalama linyit ısı değerinin üzerinde (2500 kcal/kg) bulunmaktadır.

Son yıllarda, çevre faktörü ön plana çıkarılarak elektrik enerjisi üretiminde tek kaynak haline getirilen doğal gaz nedeniyle ülkemizde enerji güvenliği tehlikeye girmiş olup yerli kaynaklarımızın bu amaçla kullanımı her zamankinden önemli hale gelmiştir. Ülkemizdeki linyit kaynaklarına dayalı yeni termik santraller kurulması ve kurulmuş olanlara yeni üniteler eklenmesiyle kurulu gücümüzün bugün için yaklaşık 10 000 MW artacağı hesaplanmaktadır.

Ülkemiz linyit açısından küçümsenemeyecek bir potansiyele sahiptir. Özellikle gelişen yakma teknolojileri, iyileştirilmiş kömür madenciliği uygulamaları ve Avrupa ülkeleri gibi ülkemizde de gündeme gelen doğalgaz kısıtlamaları bu potansiyeli daha çekici kılmaktadır.

Geçtiğimiz yılın (2006) başlarında sürdürülebilir enerjinin önemi, sürdürülebilir enerji için yerli kaynaklarımızın önemi ve yerli kaynaklarımız içinde de kömürün önemi çok iyi anlaşılmıştır. Büyük bağımlılığımız olan doğalgazın gelişindeki azalma, enerji güvenliğimizin ne denli kötü durumda olduğunu göstermiştir.

Sürdürülebilir enerji için yerli kaynaklarımız içinde en önemlisi olan linyitlerimizi kullanmak üzere yeni termik santraller planlanmalı ve linyit aramacılığına kazandırılan ivme artırılarak devam ettirilmelidir. Ülkemizde enerji güvenliğini sağlamak için, enerjiye kolay ve ucuz ulaşabilmek için kömürlerimiz elektrik üretimi amacıyla etkin olarak devreye sokulmalıdır.

Çoğunlukla düşük kaliteli linyitler sınıflamasında yer alan ülkemiz linyitlerinin termik santrallerde değerlendirilmesi sürdürülebilir bir enerji ve dolayısıyla sürdürülebilir kalkınma için kaçınılmazdır. Yakın gelecekteki önemi yanında kömür, 21. Yüzyılın ikinci yarısında daha da önemli bir enerji hammaddesi konumuna gelecektir.

Fosil yakıtlar arasındaki rekabet ve arz güvenilirliği göreceli olarak son derece yüksektir.

Yakma teknolojilerindeki gelişmeler emisyonlardan kaynaklanacağı öngörülen "Global İklim Değişikliği" endişesini gittikçe azaltmaktadır.

Rezervler bakımından kömür, fosil katı yakıtlar içerisinde başı çekmektedir ve geniş yayılım göstermektedir. Günümüz üretim ve kullanım düzeyine göre, belirlenmiş kömür rezervleri 200 yıl süre ile talebi karşılayacak durumdadır.

Üretimi, kota veya düzenlemeler ile sınırlanmamakta olup istikrarlı bir fiyata sahiptir.

Arz güvenliği yüksek olup tüm dünyada 50 den fazla ülkede üretildiğinden politik riskler taşımamaktadır.

Günümüz kömür üretimi 60 milyon ton/yıl dır. Ülkemizde kömür aramalarının hızı kesilmemeli, artırılarak devam edilmelidir. Artan rezervler ile üretim 100 milyon ton/yıl' a yükseltilmelidir. Ülkemizde enerji güvenliğinin sağlanmasında en kolay ve emin yol budur.

Temiz kömür teknolojileri ve modern yakma sistemlerinin geliştirilmesi yönündeki araştırma ve uygulamalar özendirilmeli ve desteklenmelidir.

Ülkemizin enerji planlamalarında, yerli kaynakları içerisinde kömür bulunmayan ülkelerin, elektrik üretiminde kömürün payı olarak korudukları % 45 düzeyi kesinlikle ülkemizde de oluşturulmalıdır.

Dışalım ile kullanılan doğalgaz ve petrolün payı elektrik üretiminde % 20' yi geçmemelidir.

JEOTERMAL:

Ülkemiz jeotermal enerji açısından dünyada önemli rezervlere sahiptir. Ülkemizdeki jeotermal enerjinin %7,5'i bölgemizde bulunmaktadır. Sadece sağlık-kaplıca amaçlı kullanılan bu enerjinin, hızla elektrik ve ısı enerjisi amaçlı da kullanılması gerekmektedir.

Jeotermal enerji arama-araştırma ve üretim konusunda yasa çalışmaları sürmektedir. Yeni yasal düzenlemeler ile ülkemizde jeotermal enerji yatırımları büyük bir ivme kazanabilecek ve böylece yenilenebilir enerji kaynakları kullanımında ülkemizde önemli bir yere gelinebilecektir.

Ancak bugün gelenen noktada, jeotermal kaynaklara sahip bölgelere bile hızla ısınma kaynaklı doğalgaz yatırımları yapıldığı görülmektedir.

Marmara Bölgesinde jeotermal açıdan öneme sahip ve potansiyel bulunan sahalalar;

Balıkesir; Bigadiç, Hisarköy, Hisaralan, Gönen, Yıldız, Balya-İlica, Havran, Pamukçu
Bursa; Orhaneli Sadağ, İnegöl-Oylat; Kaynarca Çekirge
Çanakkale; Tuzla, Kestanbol, Çan-Etili, Hıdırlar, Biga-Kırıkgeçit, Küçükçetmi,
Kocaeli; Yazlık,
Sakarya; Kuzuluk, Taraklı,
Yalova; Termal, Armutlu, olarak sayılabilir.

Ayrıca 2007 yılı içersinde MTA Genel Müdürlüğü tarafından; Balıkesir; Bigadiç, Hisarköy, Hisaralanda ve Bursa Orhaneli, Keramette detay jeotermal etütler yapılmış olup, Çanakkale Küçükçetmi, Ezine ve Tuzla-Kestanbol arasındaki kuşakta ise detay jeotermal etütler devam etmektedir.

Marmara Bölgesinde MTA Genel Müdürlüğü tarafından 1962 yılından bu yana 51 adet sondaj MTA projesi ve ücretli olarak açılmıştır. Bu sondajlarda toplamda 17881 m derinliğe ulaşılmış olup, ülke jeotermal enerji potansiyeline 59,41 MWt kazandırılmıştır.

Yapılan bu sondajlarda elde edilen enerji, Balıkesir Gönen, Hisaralan, Hisarköy, Pamukçu, Susurluk, Edremit, Manyas Çamlıdağ da, Sakarya Akyazı da, Çanakkale Tuzla, Kestanbol, Hıdırlar, Ozancık, Kırkgeçit de konut ısıtmacılığı, ayrıca diğer alanlarda da balneolojik ve termal turizm amaçlı kullanılmaktadır.

Bölgemizde, Çanakkale-Tuzla sahasında hem sıcaklık (174°C.) hem de kapasite (80 Mwe) anlamında elektrik üretimine uygun jeotermal kaynak bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Jeotermal enerji yerli, ucuz, yenilenebilir enerji olduğu için, yatırımlar desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

2- Reenjeksiyon mutlaka yapılmalıdır: Jeotermal rezervuar parametrelerinin korunması ve çevreye jeotermal akışkanın kontrolsüz atılmaması ve reenjeksiyonu için mutlaka denetlenmelidir.

3- Jeotermal kaynakların araştırma ve üretimine yönelik çalışmalar artarak devam etmelidir

4- Çevre ile uyumlu, yenilenebilir, yerli, ucuz, üstün ve pahalı teknoloji gerektirmeyen zengin jeotermal kaynak potansiyelimizden, bilimsel, teknik ve ekonomik esaslara dayalı olarak, etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde elektrik enerjisi üretimi ve diğer değerlendirme alanlarında (ısıtma, termal turizm, kimyasal madde eldesi, endüstriyel uygulamalar vb) daha fazla yararlanabilmek amacıyla, bu kaynakların aranması, geliştirilmesi, korunması, üretimi ve kullanılmasına yönelik çalışmalara, ülkemiz enerji arz çeşitliliğinin sağlanabilmesi için, her zaman öncelik verilmelidir.

VERİMLİLİK

Enerjinin verimli ve etkin kullanımını gösteren “Enerji Yoğunluğu” değerlerinin hızla gelişmiş ülke düzeylerine düşürülmesi için gerçekçi, uygulanabilir politikalar oluşturulmalı ve bunların altyapıları hazırlanmalıdır.

Çıkarılan “Enerji Verimliliği Yasası”nın alt mevzuatı hızla ülke gerçekleri de dikkate alınarak, ilgili tüm kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin de katılım ve oluru ile hazırlanarak gerekleri yerine getirilmelidir.

Enerji yoğunluğu rakamlarını düşürebilmenin en önemli şartı, en verimli makine, cihaz ve ekipmanların kullanılmasıdır. Bugün, puant gücün yükselmesinin sebebinin, hızla yayılan kalitesiz, ucuz ve yüksek enerji tüketen (verimsiz) klimalar olduğu en yetkili kişiler tarafından da söylenmektedir. Bu da, ülkemize dışarıdan giren veya burada üretilen makine, cihaz ve ekipmanların, tarafsız ve yetkin bir kurum tarafından kontrol ve onayından sonra satışının yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Son 20 yıldır yürütülen enerjide liberalleşme ve özelleştirme politikaları sonucunda geline nokta karanlıktır. Enerji kalitesizliğinin de en önemli nedenlerinden biri olan bu sorunun tek çözümü, enerji alanının, özel sektörün kar inisiyatifine bırakılmaması ve bu alana tekrar kamunun yatırım yapmasının önünün açılmasıdır.

Geçmişte ve bugün yaşanan kötü örneklerden yola çıkarak, dağıtım özelleştirme çabalarına da son verilmelidir. Enerji kalitesizliğinin en önemli nedenlerinden biri olan, dağıtım hatları için yeterli kaynak ayrılarak gerekli yeni yatırım ve iyileştirmelere hız verilmelidir.

Enerjinin etkin ve verimli kullanımı için, okul öncesinden başlamak üzere kişilere gerekli eğitim ve bilgilerin verilmesi, gereksiz birçok enerji yatırımını da önleyeceği göz önüne alınarak, gerçekçi bir planlama ile yaygınlaştırılmalıdır.

Enerji kalitesizliğinin ekonomik boyutunun tespiti yanında, bu konuda yapılacak bilimsel ve teknik çalışmalarla bir veri bankası oluşturulmalıdır. Bu konuda ilgili kamunun koordinasyonunda ilgili tüm tarafları bir araya getirecek çalışmalara başlanmalıdır. Bu çalışma sonrası oluşturulacak politika ve eylem planları ile fiili uygulamalara başlanmalıdır.

Enerjide, geçmişte birçok kötü örneklerini yaşadığımız enerji özelleştirmelerinin yanlışlığını, bugün enerji yatırımlarının yetersizliği nedeniyle yaşanmaya başlayan sorunlarda bize bir kez daha ispatlamaktadır.

KAYIP – KAÇAK ve ENERJİ ÇEŞİTLİLİĞİ

Son dönemlerde dağıtım şirketlerinin kayıp-kaçak oranlarındaki düşüşleri de dikkat çekicidir. Dağıtım şirketleri bu “düşüşleri” övünç kaynağı olarak görmektedir. Oysa rakamların güvenilirliği tartışmalıdır. Örneğin BEDAŞ 2006 yılı için verdiği kayıp-kaçak oranlarını incelediğimizde, Ekim 2006 daki kayıp-kaçak oranı %6.83 iken Kasım ayında hızlı bir artışla %21.41’e yükselmiş, bir sonraki ay da (Aralık 2006)%12.43’e düşmüştür. Bu üç ay içinde neler olmuş da oran önce düşük iken, sonra yükselmiş, akabinde de yine düşmüştür.

Böylesine inişli çıkışlı rakamların varolduğu bir durumda kayıp-kaçak oranının “düştüğünü” söylemek mümkün değildir. Kaldı ki, bu rakamlar kabul edilse dahi, Marmara bölgesindeki kayıp-kaçak %15.1’lik bir oranla kabul edilemez değerdedir.

Enerji çeşitliliği açısından da, durum iç açıcı değildir. 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası ve 4046 sayılı Özelleştirme Yasası ile birlikte, ülke genelinde olduğu gibi, bölge genelinde de temiz ve yenilenebilir enerji kaynakları yerine, dışa bağımlı; çevreye ve insana duyarlı olmayan enerji kaynaklarına yönelinmiştir. EÜAŞ raporlarına göre; toplam kurulu güçte hidrolik güç %32.23 iken Doğalgazda %31.43’e ulaşmıştır. (Elektrik üretiminin %45’i) Güneş, jeotermal, kömür ve rüzgardan yeteri kadar yararlanılmamaktadır.

Oysa “hidrolik potansiyelimiz 128 TWh/yıl olup bunun % 35’i kullanılmaktadır. Jeotermal potansiyelimiz ise, ısı enerjisi için 31500 MWt olup bunun % 4’ü kullanılmaktadır.

Elektrik enerjisi için ise, potansiyel olarak tahmini 550 MW’dır. (keşfedilen 13 saha) Fiili kurulu güç ise 2006 Nisan itibarıyla 29 MW olup, 19 MW üretilmektedir.

Rüzgar enerjisi teorik potansiyeli olarak 88000 MW olup, ekonomik potansiyel 10000 MW’dır. Kurulu güç ise 50 MW’dır.

Güneş enerjisi ise tahmini (1983 yılı) ortalama 2640 güneş ışığı saat /yıl’dır. Türkiye’de kurulu güneş kollektörü yüzey alanı 10 milyon m² olup yaklaşık 0.35 Mtoe enerji üretilmiştir.

Biyogaz enerji üretim potansiyeli 1.5 - 2 Mtoe kabul edilmektedir. Kurulu güç 5 MW’ dır. Ticari biokütle ve atıkları, biokütle atık yakmalı kurulu gücümüz (2003 yılı) 27.6 MW’ dır. Biokütle kaynaklı enerji santralimiz bulunmamaktadır. Biokütlenin çoğu evlerde ısınma amaçlı kullanılmaktadır” (MTA Genel Müdürlüğü Enerji Dairesi kaynaklarından)

Enerji alanındaki dışa bağımlılık arttıkça var olan enerji kaynaklarımızın “heba” olması kaçınılmaz olmaktadır. Uluslar arası tekellerin isteklerine yönelik planlamalar yapılması, her yıl %7-8 civarında artan enerji talebimizin karşılanamayacak noktaya gelmesini de sağlamaktadır.

Son 5 yıl göstermiştir ki, her yıl yapılması gereken 2000-2500 megavatlık enerji yatırımı gerçekleşmemiştir. Devlet yatırım alanından çekildiğine göre, bu yatırımlar özel şirketlere düşmektedir. İstatistiklere göre her yıl 3-4 milyar dolarlık yatırım yapılması gerekirken özel şirketler 600 milyon dolarlık yatırım planlamıştır. Bu da, özel şirketlerin 5 yılda 700 megavatlık yatırım yaptığı anlamına gelmektedir.

Elektrik enerjisi, kar amacı gütmeyen, arz güvenliğini temel alan, ucuz, temiz ve verimli kullanılmasını amaçlayan bir politikanın öznesi olmalıdır. Nasıl ki, su, hava, sağlık, ulaşım gibi temel insan ihtiyaçlarının hiç çıkar gözetilmeden sağlanması temel bir insan hakkı ise, elektrik de temel insan hakkıdır. İnsanını ve doğayı düşünmeyen bir enerji politikası, hangi gerekçelerle sunulursa sunulsun kabul edilemez.

1 Temmuz 2006 ve 2007 yaz aylarındaki gibi kesintiler, ülkemizdeki enerji politikalarının iflasının tipik örnekleri olmuştur. Forumumuzda da görüldüğü gibi, bu tip kesintilerde yetkili hiçbir kurum sorumluluğu üstlenmemektedir. Her kurum görevini yeteri kadar yaptığını iddia etmekte, karşısındaki kurumu suçlamaktadır. Oysa insanlarımızın karanlıkta kaldığı, sanayinin üretmediği, elektrik enerjisiyle çalışan her alanın “mağdur” olduğu gerçeği göz ardı edilmektedir.

Enerji verimliliği üzerine çalışmalar hiçbir gerekçenin ardına sığınılmadan gerçekleştirilmelidir. Mevcut yasanın uygulanabilirliği, ülkemiz gerçeklerinden bağımsız, idealist bir yaklaşımla ele alınamaz. Bu konuda, gerekli eğitim, yaptırım ve uygulamaların hayata geçirilmesi zorunludur. Verimlilik, enerji kaynaklarının değerlendirilmesinden ve üretimin sağlıklı ve üretken oluşundan tutunda; iletim-dağıtım şebekesinin azami verimliliğine kadar uzanmalıdır. "Enerji Tasarrufu" sadece tüketicilerin görevi değil, özel şirketlerin ve kamunun olmazsa olmaz görevi olmalıdır.

Sonuç olarak, enerjiyi toplumsal bir hizmet anlayışı olarak ele almadan yapılan ve yapılacak olan her tür yasa, uygulama, genelge ve anlayış ülkemizi geri dönülmez bir karanlığın içine itecektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

- Marmara Bölgesi'nin enerji kaynakları, üretim birimleri, enerji yoğunlukları, sanayi ve nüfus durumu ile bu bölgenin enerji üretim ve tüketim miktarları karşılaştırılarak bölgedeki birincil enerji kaynaklarının durumları açık olarak Forumumuzda ortaya konmuştur.
- Marmara Bölgesi ülkemizin sanayisini, dolayısıyla nüfusunun en yoğun olduğu bölge olarak ülke elektrik enerjisinin yaklaşık 1/3 ni tüketmektedir.
- Özellikle EÜAŞ 'ın 2007 hedefleri ve Kamu üretim santrallerinin (Özellikle Termik ve HES'ler) rehabilitasyon uygulamaları ile daha fazla verim alabilmeye yönelik çalışılması önemli bir adımdır. Yapılan rehabilitasyonlar ile aynı santrallerde %22 lik bir güvenilir üretim artışı görülmektedir.
- Türkiye'nin Enerji politikasındaki dışa bağımlılığının, arz güvenliği açısından önemi ve riskleri tekrar ortaya konularak; Türkiye genelinde enerji üretimimizin %51'nin, Marmara bölgesinde ise %77-81 inin Doğalgaz santralleri tarafından karşılanmasının yanlışlığı ve bir an evvel yerli kaynaklar kullanarak üretimin süratle artırılması gerekliliği ortadadır.
- Özellikle kömür santrallerinin ve yeni yakma teknolojilerinin ön plana çıkartılarak bu konularda yeni yatırımların yapılması gerekmektedir.
- Enerji sektöründe ülkemizin önünü tıkayan, kamunun yatırım yapmasına engel teşkil eden 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve 4646 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun acil olarak iptal edilmesi gereklidir.
- Nükleer santrallerle enerji üretiminin, bilinçsiz bir şekilde, tepeden inme tercüme yaklaşımlarla; kopya yasalarla sokulmak istenmesinin karşısında durulmasının gerekliliği tekrar tekrar net olarak ortaya çıkmaktadır.
- Kamu kurumları arasında bir hiyerarşik düzen dışında kopuk ve dağınık bir bilgi kirliliği açık ve net olarak görülmektedir.
- Dağıtım şirketleri olarak tüm bölgelerdeki ortak sorun , gerekli yatırımın yapılabilmesi için kaynak ayrılmaması ve yeterli sayıda kalifiye eleman sıkıntısının olduğudur.
- Kayıp-Kaçak oranını Dünya ve Avrupa normlarına düşürmek için yapılan çeşitli çalışmalar olmasına rağmen dağıtım şirketleri arasında hesaplama ve oran değerlendirmelerinde kamuoyunu yanıltan farklılıklar görülmüştür.(Tahakkuk eden,satın alınan enerji,satılan enerji ve tahsilat vb. net olarak değerlendirilememektedir.)
- Üretim, İletim, Dağıtım ve Pazar (Tüketici) faaliyetlerinin serbestleştirildiği ülkemiz elektrik piyasasında; Piyasa faaliyetlerinin çok sayıda farklı şirket tarafından yürütülmesi, Her şirketin, sorumluluklarının ve ekonomik önceliklerinin farklı olması; gerektiğinde, sistem işletmesi ve kamu hizmeti anlayışının göz ardı edilebilmesi; piyasa içindeki faaliyetlerde sağlıklı bir koordinasyonun sağlanamaması, gibi hallerde sorunlarla karşılaşılmasının her zaman mümkün olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

- Serbestleştirme ile merkezi planlama anlayışından, piyasa katılımcılarına dayalı dağınık bir yönetim anlayışına geçilmiştir. Elektrik enerjisi planlaması; üretim, iletim, dağıtım ve tüketimin bütüncül bir anlayış içinde değerlendirildiği merkezi bir yapı içinde ele alınmalıdır.
- Dağıtım şirketlerinin DUY öncesi ve DUY sonrası enerji alış fiyatları arasında yaklaşık %20 lik fark ile kamu zararı oluşmuştur. Özel üretim şirketlerine DUY ile aktarılan bu açık, yeni zamların habercisidir.
- Enerji verimliliğinin öneminin ortaya konulması ve Enerji Verimliliği Kanununun uygulanması gerekliliği; uygulamaya yönelik alt yönetmelik çalışmalarına hız verilip Odamızın bu işin içerisinde fiilen bulunması gerekliliği; enerjinin etkin kullanımının yeni bir enerji kaynağı olarak değerlendirilmesi, enerjinin etkin kullanılmasının artırılması ile ulusal kazancımızın artacağı, dışa bağımlılığın azalacağı ortadadır.
- Kyoto Protokolü'nü AB sürecinin gerekliliği için değil uluslararası alanda kaybettiğimiz 15 yıllık açığı daha hızlı kapatabilmek için; ulusal alanda ise; kaynaklarını, sanayisini, ekonomisini ve toplumunu daha sürdürülebilir bir rotaya çekebilmek için uygun koşullarda Kyoto Protokolü'ne katılması veya katılmaması yönünde, halen uluslararası düzeyde tartışılmakta olan 2012 sonrasında da uygun yükümlülükler alabileceği yönünde kamuoyunu bilgilendirmek her türlü yatırım/uygulamanın karbon ayak izinin hesaplanmasını talep etmek, bu konuda mühendis/mimar ve plancılarının teknik kapasitesini geliştirmek için acilen çalışma yapılması gerekmektedir.
- Küresel ısınma, sera gazı emisyonu gibi konularını konuşmadan önce, Türkiye'nin gerçekçi sera gazı değerlerini belirlemek için bilimsel çalışmaları başlatmak ve bu kurullarda bulunmak için çalışmalara ortak olmak zorunludur.

Sonuç olarak Forumu'muzda, ülkemizin uzun vadeli bir enerji politikasının olmadığı, günü birlik çözümlerle bu sektörü ve ülkenin geleceğini her geçen gün karanlığa götürüldüğü çok açık biçimde, tüm yönleriyle ortaya konularak çözüm önerileri her konuda detayları ile verilmiştir.

Devletin tüm yetkililerine sesleniyoruz: **“Enerji konusunda tren kaçmaktadır. Bu treni, siyasi kaygılarınızı bir tarafa bırakarak, yandaşlarınıza para kazandırma yarışından vazgeçerek, Avrupa Birliği'ne girme sevdasına kapılıp tercüme yasaları, yönetmelikleri kaldırıp atarak yakalayın. Yakalamaz iseniz gelecek nesillere verecek ne taşınız, ne toprağınız, ne suyunuz, ne havanız ne de onurunuz olmayacak.”**

MARMARA ENERJİ FORUMU

Yürütme Kurulu